

ŠENVIŽSKE NOVINY

2/2018

obecný občasník
3. ročník

ÚVODNÍK

(autor: Marcela Bujňáková)

Čas plynie až neuveriteľne rýchlo. Ani sme sa nenazdali a ďalšia zima a ďalšie voľby :) nám klopú na dvere. Druhýkrát v tomto roku sa k vám dostáva obecný občasník. Dôležitou témou tohto čísla sú Komunálne voľby 2018, ktoré sa budú konať v sobotu 10. novembra 2018.

V príhovore bilancuje terajší starosta svoje štvorročné funkčné obdobie.

Vyberte si (možno aj na základe miniankety v našom občasníku) spomedzi dvoch kandidátov nového starostu našej obce. Prinášame aj zoznam kandidátov na poslancov obecného zastupiteľstva.

Opäť si môžete prečítať články o zaujímavých ľuďoch, ktorí pochádzajú z našej obce. Krásnolúčania sa vo svete nestratia :)

Soňa Matiová bola vlani v Afrike. Dobrodružné a poučné je čítanie jej príbehu. Ujo Bartolomej Kušnir vyrába doma okrem iného krásne čepce. Nazrite s nami do jeho vzácnej zbierky. Martin Kušnir je trénerom našich futbalistov. My sme sa ho opýtali aj na jeho účasť na maratóne v Košiciach. Historička Zuzana Malinovská rod. Mišenkova odhaľuje tajomstvá našej obce, o ktorých sme mnohí iste ani len netušili.

Potešte sa s nami z krásnych výsledkov našich malých futbalistov. Pochváľte s nami našich včelárov. Poprajme spolu našim seniorom všetko dobré.

Život vo svojej rozmanitosti ponúka pre každého z nás priestor na realizáciu. Každý máme iné talenty a dary. Ale povinnosť rozvíjať ich a využívať v prospech dobra máme všetci rovnakú.

Športovci drú na tréningoch, aby svoju námahu zúročili v pretekoch a zápasoch. Umelci vkladajú časť svojej duše do piesní, malieb, výšiviek, aby skrášlili tento svet. Historici listujú v zožltnutých kronikách, aby sprostredkovali svedectvo o dobách minulých. Archeológovia sa hrabú v zemi, aby objavili stratenú informáciu o nás samých.

A my v redakcii obecného občasníka radi všetky tieto správy šírimo do sveta. Veríme, že toto naše jesenné "čierne na bielom", vás zabaví, poskytne informácie, bude inšpirovať a motivovať.

Prajeme príjemné čítanie.

PRÍHOVOR STAROSTU OBCE

Drahí Krásnolúčania,

dovoľte mi, aby som sa Vám prihovoral v závere môjho volebného obdobia.

Úvodom by som sa Vám chcel všetkým poďakovať za prejavenu dôveru ako poslancovi obecného zastupiteľstva od roku 1998 do roku 2014 a následne ako starostovi obce od roku 2014 do roku 2018.

Veľké poďakovanie patrí mojim predchodcom, s ktorými sme si počas môjho poslaneckého obdobia vychádzali v ústrety a ktorí mi počas obdobia, keď som bol starostom, boli nápomocní.

Rovnako moje poďakovanie patrí všetkým doterajším poslancom obecného zastupiteľstva. Taktiež sa chcem poďakovať nášmu duchovnému otcovi Marekovi Senderákovi, že mi bol veľkou oporou počas celého volebného obdobia. Moje poďakovanie patrí aj pani riaditeľke Mgr. Helene Kormošovej a celému pedagogickému zboru, zamestnancom Základnej školy s materskou školou a v neposlednom rade všetkým zamestnancom obecného úradu. V prípade môjho pochybenia ku komukoľvek z Vás, drahí Krásnolúčania, prosím o prepáčenie a odpustenie.

Ak by som dostal otázku, čo sa podarilo alebo naopak, čo sa nepodarilo urobiť pre našu obec, odpoveď by bola veľmi obširna a aj napriek tomu pre niektorých neuspokojivá. Preto si pomôžem myšlienkou z homílie nášho rodáka kňaza Jožka Žvandu, v ktorej hovoril, že aj napriek našej rozdielnosti názorov a pohľadov na vec by sme sa všetci mali stretnúť v jednom bode a tým bodom je Ježiš Kristus. Následne by boli odpovede na naše každodenné otázky oveľa ľahšie.

Takže na otázku, čo sa nám podarilo, odpoveď by bola: všetko to, čo sa nám malo podariť a čo nám doprial náš Nebeský Otec. A na otázku, čo sa nám nepodarilo, by som odpovedal: všetko to, na čo ešte nedozrel správny čas.

Dovoľte mi ešte pomôcť si myšlienkami nášho čestného občana PhDr. Vladimíra Puchalu, aby sme si stále pripomínali, že Krásna Lúka je nádherné miesto pre život, ktoré praje starším ľuďom, aby tam nachádzali pokojný prístav v starobe, strednej generácii, aby mala vždy prácu, ktorá dáva zmysel a uživí rodinu, mladým, aby tu našli nádej a perspektívu, zostali žiť v obci, zakladali si rodiny, stavali si domy, kde steny nerozdeľujú, ale spájajú a taktiež, aby sme naďalej rástli v duchovnom rozmere, viere v dobro a spravodlivosť, odhodlanosti šíriť nadčasové hodnoty, ktorými sú nepochybné viera v Boha, práca, rodina, vlasť a česť.

Záverom by som chcel zaželať všetkým Vám, drahí Krásnolúčania, novozvolenému starostovi obce a poslancom obecného zastupiteľstva pokoj, jednotu a lásku.

Váš starosta
Štefan Bujňák

ZOZNAM ZAREGISTROVANÝCH KANDIDÁTOV PRE VOĽBY STAROSTU OBCE

Poradové číslo, meno, priezvisko, titul, vek, zamestnanie, názov politickej strany

1. Štefan Kupčík, Ing., 54 rokov, výsluhový dôchodca, nezávislý kandidát
2. Marko Osif, 51 rokov, živnostník, Kresťanskodemokratické hnutie

ZOZNAM ZAREGISTROVANÝCH KANDIDÁTOV PRE VOĽBY DO OBECNÉHO ZASTUPITEĽSTVA

Volebný obvod č. 1

Poradové číslo, meno, priezvisko, titul, vek, zamestnanie, názov politickej strany

1. Patrik Bača, Mgr., 25 rokov, učiteľ, SMER - sociálna demokracia
2. Martin Bakoň, Ing., 30 rokov, technik, Kresťanskodemokratické hnutie
3. Marián Bujňák, Ing., 41 rokov, manažér, SMER - sociálna demokracia
4. Marcela Bujňáková, Ing., 37 rokov, ekonómka, SPOLU - občianska demokracia
5. Tomáš Janič, Bc., 25 rokov, študent, nezávislý kandidát
6. Peter Kandráč, 50 rokov, technik, Kresťanskodemokratické hnutie
7. Marián Kaperák, Mgr., 42 rokov, Kresťanskodemokratické hnutie
8. Viera Kušnírová, 45 rokov, živnostníčka, nezávislá kandidátka
9. Dušan Matija, Mgr., 24 rokov, manažér, nezávislý kandidát
10. Alexander Novysedlák, Bc., 32 rokov, technik, Slovenská konzervatívna strana
11. Jozef Novysedlák, Ing., 29 rokov, ekonóm, Kresťanskodemokratické hnutie
12. Peter Novysedlák, 23 rokov, skladník-zámočník, nezávislý kandidát
13. Ján Štieber, Ing., 63 rokov, živnostník, Kresťanskodemokratické hnutie
14. Anton Zimerman, 29 rokov, živnostník, Kresťanskodemokratické hnutie

Vo volebnom obvode sa volí 7 poslancov.

PREDSTAVUJEME KANDIDÁTOV PRE VOĽBY STAROSTU OBCE

(redakcia)

Opýtali sme sa kandidátov pre voľby starostu obce nasledujúce otázky:

1. Prečo ste sa rozhodli kandidovať na pozíciu starostu obce?
2. Ako ste sa doteraz angažovali v obci? Čím chcete byť pre obec a jej občanov prínosom v prípade, že budete zvolení za starostu?
3. S akým programom kandidujete? Ktoré témy a oblasti budú vašimi prioritami, ak budete zvolení za starostu? A prečo práve tieto?
4. Ako by ste presvedčili nerozhodnutých voličov, aby prišli voliť a dali hlas práve vám?

Odpovede zverejňujeme po jazykovej korekcii v znení, ako nám boli doručené. Poradie kandidátov vychádza z ich poradia v zozname zaregistrovaných kandidátov. Obom kandidátom ďakujeme za zapojenie sa do tejto predvolebnej miniankety.

ŠTEFAN KUPČÍK, Ing.

kandidát na starostu obce

1.

Post starostu obce je veľmi náročná a zodpovedná práca, ktorá si vyžaduje celého človeka. Deti mám zaopatrené a nepotrebujem podnikať alebo byť zamestnaný popri práci starostu obce. Rozhodnutie kandidovať na pozíciu starostu obce beriem predovšetkým ako výzvu.

V ozbrojených silách SR som bol zodpovedný za viac ako 1000 príslušníkov ozbrojených síl a občianskych zamestnancov ako náčelník štábu delostreleckej brigády. Po odchode do výsluhového dôchodku vo firme TEAM Industries Lipany som pracoval 10 rokov ako vedúci dopravy a vedúci montážnych pracovísk.

Všetky moje skúsenosti a vedomosti chcem zužitkovať pre obec a jej občanov.

2.

Celé detstvo aj najkrajšie roky mladosti som prežil v Krásnej Lúke. Tu som spoznával život, ľudí, prežil prvé lásky. Keďže som bol príslušník ozbrojených síl SR a v rodnej obci som nepôsobil, tak som nemal možnosť sa podieľať na živote obce.

V prípade, že budem zvolený za starostu obce Krásna Lúka, chcem naplniť v plnom rozsahu svoj volebný program, aby som bol prínosom pre všetkých občanov obce.

Budem pokračovať v rozvoji našej obce vo všetkom užitočnom a dobrom o čom rozhodli doterajšie generácie obyvateľov. Pokračovať vo všetkom, čo vytvára podmienky pre šťastný, zdravý, bezpečný a plnohodnotný život všetkých občanov našej obce a jeho okolia.

3.

Volebný program Ing. Štefan Kupčík - mojím heslom je - "Vypočuj druhú stranu" **MOJÍM TÍMOM JE KAŽDÝ OBČAN V NAŠEJ DEDINE KRÁSNA LÚKA. STAROSTA ZVEĽAĐUJE SVOJU OBEC, STARÁ SA O SPOKOJNOSŤ OBČANOV.**

Vážení občania, voliči!

Opäť nastal čas, kedy môžete prostredníctvom zvolených zástupcov samosprávy obce na dlhšiu dobu ovplyvniť smerovanie a dianie v našej obci. Každý kandidát na starostu obce má vlastnú víziu, ako toto smerovanie a dianie uskutočniť. Musí však k tomu dostať najprv mandát, ktorý ho zákonným spôsobom zmocní konať veci vo verejnom záujme. Takýto mandát mu môže vystaviť len občan – volič, o ktorý sa u Vás uchádzam. Myslím si, že základom dobre fungujúcej obce sú dobré medziľudské vzťahy. Medzi ľuďmi musí byť sociálny kontakt budovaný na vzájomnej dôvere, rešpekte a úcte. Pre získanie Vašej dôvery a podpory požadovanej zákonom Vás chcem osloviť týmto programom :

1. Spolu s novozvolenými poslancami sa zasadím o to, aby obec Krásna Lúka v našom regióne v oblasti kultúrnej, športovej a sociálnej nadobudla také postavenie, ktoré jej právom patri.

2. Pedagogický zbor v Krásnej Lúke má moju plnú dôveru. V spolupráci s riaditeľkou ZŠ s MŠ a pedagogickým zborom v Krásnej Lúke sa budem usilovať o to, aby rodičia našich žiakov mali dôveru u učiteľov a nedávali svoje deti na prvý stupeň dochádzať mimo našu krásnu obec.

(pokračovanie s. 6)

MARKO OSIF

kandidát na starostu obce

Milí voliči.

Nakoľko mi záleží na tejto obci a z mojich skúsenosti v zahraničí viem, ako môže vyzerat' moderná a prosperujúca obec, chcem tejto obci a jej obyvateľom ponúknuť svoje predstavy o fungovaní takejto obce. Stretávam sa s ľuďmi všetkých generácií. Či už sú to deti v škole, mládež v DHZ, ale aj seniori. Zavše počúvam aj sťažnosti, ale aj názory na zlepšenie života v obci.

Počas mojej 30 ročnej činnosti vo vedení dobrovoľných hasičov som sa stretol s viacerými podnetmi, ako sa dá zlepšiť práca starostu, ale aj poslancov. Sám som neraz so svojimi kolegami organizoval nejednu väčšiu akciu na poli požiarnej ochrany a vďaka Bohu vždy nám to klapalo. Aj tieto skúsenosti chcem ponúknuť občanom tejto obce.

Je veľa tém, ktoré môžu kandidáti na starostu pred voľbami otvárať, no záleží aj na ich dôležitosti. Ako badáme, v poslednom období máme klesajúci počet obyvateľov. Nedarí sa nám udržať mladých ľudí v obci. A dôvod? Závažný – nemajú, kde bývať. Nemajú ani len podmienky na výstavbu svojich budúcich domovov. Príprava parciel na výstavbu sa ťahá veľmi dlho. Keď si len pozrieme štatistiku sobášov v obci a koľko nových mladých rodín ostalo v obci, je to veľký rozdiel. A pritom veľa mladých našlo svoje domovy v susedných obciach, lebo tam im ponúkli možnosti. Riešenie je v príprave pozemkov na výstavbu a možno aj výstavba bytového domu. Či už do súkromného vlastníctva, alebo nájomnou formou užívania.

V štáte rezonuje téma triedenia komunálneho odpadu. Platíť za odpad je pre každého občana zaťažujúce. Preto je tu priestor na vybudovanie zberného dvora v obci, aby sme mohli ešte viacej triediť a znížiť náklady spojené s likvidáciou odpadu. Obec má priestor a aj možnosti na takéto riešenia.

Obec Krásna Lúka má čo ponúknuť aj v oblasti turizmu. S dobudovaním Aquaparku v Lipanoch vzrastie návštevnosť nášho regiónu. Nie vždy sa dá kúpať, vzhľadom na zmeny počasia. Práve vtedy je treba ponúknuť krásy našej obce, ako je Krížová cesta, lokalita Zlatohlavu európskeho, rozhľadňa na Čiernej hore. Činnosti organizované občianskym združením Šenviž, turistické pochody, beh na lyžiach, prechádzky prírodou. Jednoducho musíme viac spropagovať našu krásnu obec a pritiahnúť ľudí na spoznávanie nášho kraja.

(pokračovanie zo s. 4 - Štefan Kupčík, Ing.)

3. Budem trvať na tom, že budova kultúrneho domu – Obecného úradu v Krásnej Lúke je stánkom, na ktorý môžu byť občania právom hrdí, a aby priestory kultúrneho domu slúžili najmä cieleným skupinám k relaxu, kultúrnemu a duchovnému vyžitiu. (dôchodcovia, mládež, iné záujmové organizácie, farské spoločenstvo).

4. Budem nepretržite pracovať na udržiavaní a budovaní korektných vzťahov medzi Obecným úradom v Krásnej Lúke a Rímskokatolíckym farským úradom v Šarišských Dravciach.

5. Budem sa usilovať o to, aby sa v intraviláne i extraviláne obce akýmkoľvek formami nezhoršovalo životné prostredie.

6. Na základe spustenia výzvy WIFI PRE TEBA - podpredsedom vlády pre investície a informatizáciu SR získať príspevok pre obec Krásna Lúka na bezplatné WIFI zóny.

7. Podporím vydávanie obecného občasnika raz štvrťročne, kde sa občania dozvedia čo sa dialo, čo sa plánuje v obci, aké aktivity mal starosta obce, o čom rokovalo obecné zastupiteľstvo.

8. Mladým rodinám, osobitne rodinám s deťmi, je potrebné vytvárať čo najlepšie podmienky pre ich úspešný štart do života. Mat' svoju strechu nad hlavou, je prvoradou potrebou každého človeka.

Aby nám neodchádzali mladé rodiny z našej obce za bývaním, je potrebné im poskytnúť bývanie a možnosť získania pozemku na stavbu rodinného domu.

Budem sa zasadzovať o prerozdelenie vlastnícky rozdrobených pozemkov, ich sceľovanie do súvislých plôch, ktoré dostane jeden vlastník /obec Krásna Lúka/ v celku s cieľom vytvárať stavebné pozemky.

Zasadím sa o to, aby obecný úrad pri výstavbe nových domov pre mladé rodiny vytvoril primerané podmienky s využitím patričnej infraštruktúry.

9. Zrealizujem slávnostné uvítanie novorodencov do života a poskytnutie jednorazového finančného príspevku pri narodení dieťaťa.

Raz za štvrťrok budem organizovať s jubilujúcimi občanmi v dôchodkovom veku slávnostné stretnutie v kultúrnom dome.

V najbližších voľbách do orgánov samosprávy obcí sa budem uchádzať o Vaše hlasy, za ktoré Vám budem vďačný, a za ktoré Vám všetkým srdečne ďakujem. Verím, že okrem správneho výberu starostu vyberiete a zvolíte aj dobrých zodpovedných poslancov, bez ktorých starosta pri správe verejných vecí veľa nezmôže.

Nech nás všetkých Boh obdarí:

- Smelosťou na to, aby sme zmenili veci, ktoré sa dajú zmeniť v dobro.

- Vyrovnanosťou na to, aby sme sa vedeli zmieriť s tým, čo sa zmeniť nedá.

- Rozumom na to, aby sme medzi tými vecami vedeli rozlišovať.

4.

Občania obce Krásna Lúka, prečítajte si môj volebný program, ale aj vety, ktoré som napísal v 1. a 2. bode. Prajem si, aby ste si zvolili dobre.

(pokračovanie zo s. 5 - Marko Osif)

A tu je možno cesta stmeliť činnosť všetkých dobrovoľných zložiek - hasiči, včelári, futbalisti, združenie Šenviž. Otvára sa otázka likvidácie čističky a s ňou využitie priestoru, na ktorom sa nachádza. Keďže je pri ihrisku a škole, tak sa nám tu vnucuje ako riešenie jeho využitie na športové účely. Napr. v zime ľadová plocha. Ak chceme naše deti odrhnúť od počítačov, musíme im ponúknuť alternatívu a najvhodnejšia forma je šport a zábava. Tu je treba nadviazať na prácu predošlých starostov a rozvíjať spoločenské podujatia a stretnutia v obci. Počúvať našich dedkov a babky na stretnutiach s nimi, využiť ich spomienky, ako ľudia niekedy žili a vrátiť sa k týmto tradíciám vo vianočnom a fašiangovom období, v čase žatvy ...

Pokračovať v tradícii Šenvižské leto - nie megalomansky, ale vždy. Tu je dobre pokračovať v spolupráci a činnosti žiakov v škole pod vedením ich pedagogického zboru, ktorí neraz pripravovali program na podujatia pre seniorov, pre rodinu alebo ako mladí hasiči. Je povinnosťou vytvárať podmienky pre rozvoj našich detí a poskytnúť im všetky možnosti na ich činnosť.

Dobry starosta slúži ľuďom 24 hodín denne. A ja by som to chcel takto robiť. Pripravovať projekty na využitie finančných zdrojov z EÚ. Pomáhať všetkým občanom v obci, jednoducho zlepšiť život všetkým.

Rád by som pozval všetkých k volebným urnám. Lebo iba ten má právo kritizovať, kto sa podieľa na voľbe.

UCHOVÁVATEĽ ĽUDOVÝCH TRADÍCIÍ - BARTOLOMEJ KUŠNÍR

(autor: Ľubica Matijová)

Jednou z najvýraznejších súčastí ľudovej kultúry je kroj, ktorý v sebe ukrýva hodnotu originalnosti i adresnosti. Bol tradičným odevom našich predkov, ktorý mal rôzne podoby a spracovania podľa jednotlivých geografických oblastí. Čipky, krajky, filtre, opasky, stužky, čepce, živôtky – to je krása slovenskej odevnej tradície.

Aj v minulosti malo obliekanie svoje presné pravidlá sprevádzané rôznymi rituálmi. Vydatá žena musela mať na verejnosti zakryté vlasy čepcom alebo šatkou. Ženy nemohli napríklad kombinovať pracovné sukne so sviatočným kabátikom.

V tradíciách sa inšpiruje aj dnešná móda. Mnoho súčasných kúskov je ovplyvnených vzormi, ornamentmi, farbami, čipkami a do módy sa opäť vracia aj modrotlač.

Zaujímavé je, že niekedy si šili ľudia kroje sami. Na vznik a vývoj kroja vplývali najmä domáce suroviny, druh práce a zamestnania, spoločenská a triedna príslušnosť, náboženstvo a svetonázor, styk s cudzinou a s historickou módou vyšších spoločenských vrstiev. Okrem toho naň pôsobili i spoločenské funkcie – odlišoval sa odev pracovný, sviatočný, obradový i na iné príležitosti. Význam mali aj biologické znaky, príslušnosť k pohlaviu (muži, ženy), vek (deti, mládež, dospelí), stav a zadelenie do rodiny (slobodní, vydaté, ženatí, vdovy). Spojitosť viacerých faktorov vplývala aj na postupné utváranie krajových charakteristík kroja.

Začiatky spája s detstvom

Krojára Bartolomeja Kušníra poznajú najmä tí, ktorí uznávajú ľudové tradície spojené s folklórom. Výroba ľudových odevov a ich súčastí si vyžaduje nielen šikovné ruky, cit pre detaily, ale aj znalosť slovenských tradícií. Základy ručných prác, ktoré zúročuje pri výrobe krojov, získal doma. **„Moja mama nigda ňešedzeľi zo založenima rukami. Prišla doba, že toto remeslo ňemal chto robic a začal som se mu venovac. Postupne me oslovovali mlade ľudze a objednafki se začali nabaľovac,**“ prezradil ujo Berti.

Všetkým chce vyjsť v ústrety. Vždy sa snaží vyrobiť to, čo si mladí ľudia vyžadujú. **„Zaleži to od teho, chto me oslovi,**“ vysvetlil. Predstavil nám „šenvižski kroj“. Pre tradičný ženský „šenvižski kroj“ je typická vyšívaná a nazberaná blúzka, široká tmavá brokátová „harasová“ sukňa (nekrčivá), pod ktorou je biela spodnica, vyšívaný „lajblik“, „šafolka“ a pre vydaté ženy už aj čepiec. Na nohy si obúvali naši predkovia „spušťané“ čierne čižmy. Dievky a ženy nosili kroje a „partu“ pri rôznych príležitostiach – na svadbu, na Božie narodenie, na Veľkú noc, na „odpusty“...

„Chlopci nošili bile višivane košul'e, bile chološne a lajbl'ik. Na hlavu sebe daval'i kalapi. Košul'e a nohavice se šili z bieleho platna. Ked bulo v rodziňe chlopcoch vecej, ta mal'i jeden lajbl'ik a medzi sebu sebe ho požičoval'i,“ odpovedal nám ujo Berti, keď sme sa ho pýtali na mužský odev.

Ide o náročný proces

Nové inšpirácie nehľadá. Chce, aby sa zachovali tradície a kroje ostali originálnymi. Výroba ľudových odevov a ich súčastí je náročným procesom. „*Či už idze o višivane, tkane abo zošite časci kroja, na hodzini še to vipočítac ňeda,*“ skonštatoval.

Ujo Berti roky zbieral pôvodné šenvižské ľudové kroje. V rodinnej zbierke má veľa ľudových sviatočných krojov a pracovných odevov.

Medzi nimi aj ženský kroj, ktorý šila jeho mama Katarína pre jeho už nebohú manželku Zuzanu. Tiež vlastní „šafolku“ z roku 1916, ktorú nosila ešte jeho mama a staré päťdesiatročné čepce.

„*Chto bi še totemu remeslu chcel priučic, pomožem,*“ uzavrel ujo Berti s tým, že verí, že bude mať nasledovníkov.

(Poznámka redakcie: šarišský text je písaný podľa pravidiel písania nárečí a dialektov.)

MARTIN KUŠNÍR: "ŠPORT MA V ŽIVOTE NAUČIL VEĽA"

(autori: Marcela Bujňáková, Jozef Kušnir)

Ahoj Martin. Si hrajúcim trénerom krásnolúckych futbalistov. Vieme, že máš absolvované aj nejaké trénerské vzdelanie – aké?

Aktuálne mám platnú druhu najvyššiu možnú licenciu UEFA A.

Žiješ už dlhé roky v Košiciach a predsa si sa podujal od sezóny 2018/2019 viesť našich futbalistov. Čo ťa k tomu viedlo?

Prvé futbalové kroky som začal robiť v Krásnej Lúke, rád sa tu vraciam, a keď po rozpade mužského futbalu to nevyzeralo veľmi dobre, oslovili ma niektorí chlapci, aby sme sa opäť prihlásili do súťaže. Moja odpoveď bola, že ak sa nazbiera 14-15 chlapcov, ktorí budú pravidelne trénovať a hrať, tak ja som ochotný venovať sa im ako tréner. Určením prvého tréningu to celé začalo. A to aj napriek niekoľkým ponukám trénovať mládežnícke, ale aj mužské družstvá v podstatne vyšších súťažiach. Verím tomu, že to vydrží a chlapci pochopia, že ten futbal sa ma hrať v obci pre zábavu, a to keď sa vyhráva, ale aj prehráva. Je to šport, kde majú vzniknúť priateľstvá a zážitky.

Ako sa našim darí v tejto sezóne? Čo by si na našom tíme vyzdvihol? A v čom sa potrebujete zlepšiť?

Po vydarenom úvode sme sa dostali na hojdačku, a to tak výsledkovú ako aj výkonnostnú. Chvíľu je to dobré a sme hore, no vzápätí sme zase dole. Ale pozitívom je, že sa snažíme hrať ofenzívny futbal. V tomto družstve sú šikovní hráči, ktorí ale potrebujú trénovať a pracovať na sebe, lebo v športe je to o pravidelnom zdokonaľovaní sa v tréningovom procese.

Aké sú ciele tímu v tejto sezóne? S čím by si bol spokojný v jej závere?

Mojim cieľom je, aby sme hrali zaujímavý futbal, ktorým sa budú baviť hráči, ale aj diváci. Výsledok v zápase niekedy nie je obrazom samotnej hry, ale dobrý pocit z dobre odvedenej práce je niekedy viac ako samotný výsledok. Spokojný budem ak chlapci budú chcieť pokračovať aj v ďalšom roku.

Ty sám si aktívny športovec, nielen futbalista. Vieme o tebe, že si absolvoval aj Košický maratón mieru. Ako si to celé zvládol a prežíval?

Tento rok okrem iného som si chcel splniť športovú túžbu, ktorú mám už niekoľko rokov, a to odbehnúť maratón v Košiciach. Príprava naň bola pomerne krátka a nebola ani ideálna, hlavne posledný mesiac pred maratónom, ale odbehol som celý maratón, a to v čase, o ktorom som pred samotným behom len sníval. Bol to krásny športový zážitok. Môj obdiv patrí všetkým, ktorí chodia behať takéto dlhé trasy, lebo je to nielen o samotnom športovom výkone, ale aj o pevnej vôli a veľkom fyzickom vypätí.

Čo pre teba v živote znamená šport? Ako by si motivoval mladých a deti, aby sa hýbali?

Šport ma v živote naučil veľa. Ak chceš dosiahnuť nejaký výsledok a chceš sa posúvať o krok ďalej, potrebuješ si vybudovať pevnú vôľu, odriekať si mnoho iných vecí, čo iní robia, čiže naučiť sa sebadisciplíne a vytrvalosti. Ak neprichádzajú výsledky, je treba tvrdo makáť ďalej a časom sa aj výsledok dostaví. A čo je veľmi dôležitá vec, naučiť sa byť súperom, ale rešpektovať a vážiť si súpera a dokázať niekedy prijať aj prehru. A čo sa týka detí a mládežníkov, tak tam veľkú úlohu zohrávajú rodičia, ktorí keď sa nedokážu obetovať a podporovať svoje ratolesti nielen finančne, ale hlavne svojou prítomnosťou a podporou ako fanúšik, tak samotní tréneri majú veľmi ťažkú úlohu udržať deti dlhodobo pri akomkoľvek športe.

A tréneri nezabudnime na to, že deti sa chcú hrať, zabávať sa, preto nevyháňajme deti zo športoviska k počítačom, ale naopak. A možno raz budeme mať v obci ďalších úspešných reprezentantov SR v niektorom športe.

A na záver pre nás všetkých viac či menej úspešných, a to v športovom, pracovnom alebo osobnom živote ponúkam nie veľmi známy, no veľmi pravdivý výrok významného človeka 20. storočia, človeka, ktorý bol taktiež veľkým športovcom: Cesta na vrchol je veľmi ťažká, ale cesta naspäť je ešte ťažšia. (Ján Pavol II.)

Ďakujeme za rozhovor a želáme všetko dobré v športovom i osobnom živote.

DOTÁCIA Z ROZPOČTU PSK NA ROZVOJ ŠPORTU V OBCI

(redakcia)

Obec Krásna Lúka v závere roku 2017 a v priebehu prvej polovice roku 2018 zrekonštruovala a zmodernizovala interiér budovy v areáli futbalového ihriska. V záujme jej adekvátneho vybavenia podala obec v súčinnosti s futbalovým klubom žiadosť na poskytnutie dotácie v rámci výzvy vyhlásenej PSK. Náš projekt s názvom Radšej loptu ako tablet bol vyhodnotený ako úspešný a z rozpočtu PSK bola obci poskytnutá dotácia vo výške 1 500 €, ktorá bude spolu s finančnou účasťou obce využitá predovšetkým na športovo-materiálne vybavenie interiéru budovy.

V priestoroch bývalej krajčírkej dielne budú osadené rebríky na cvičenie a zakúpené žienky, bezpečnostné siete na ochranu okien, lopty a ďalšie pomôcky na cvičenie a šport. To umožní využívať túto miestnosť futbalovej mládeži, žiakom základnej školy i verejnosti bez vekového obmedzenia. V šatniach budú zároveň umiestnené lavičky a vešiaky určené pre futbalové mužstvá hrajúce súťažné zápasy. Aj touto formou vytvára FK Javorina Krásna Lúka predpoklady na rozvoj športu v obci a nemalou mierou prispieva k aktívnemu pohybu našej mládeže.

PREČO MÁME S UGANĎANMI SPOLOČNÉHO VIAC, AKO SI MYSLÍME

(autor: Soňa Matiová)

Noc. So žalúdkom naplneným bohatou prvou večerou sa mi veru neľahko zaspávalo. No jednako som bola taká unavená, z cesty umorená, že som sa ani nenazdala, a už som prepadala spánku. Bola takmer polnoc. Marilo sa mi, že prešlo len pár minút, keď som razom otvorila oči, zbystrila sluch a celé moje telo zmeravelo. Nepohla som sa ani o piad'. Skúmala som, či sa mi to len zazdalo alebo naozaj počujem ten záhadný zvuk. Odhadovalo sa mi to len ťažko, lebo do dusného ticha izby prenikalo celkom výrazné bitie môjho preľaknutého srdca. Netrvalo však dlho a ja som sa utvrdila v tom, že ten zvuk je reálny. Prudkým pohybom som zasvietila svetlo a pozrela sa oným smerom. Ó, áno. V tej chvíli sa niečo, čo liezlo po mojich veciach na skrinke, svižným krokom skrylo za stolík.

Zdesená som sa bezradne zvalila na posteľ. Hlavou mi bežali všetky tie príbehy o hávadi najrôznejšieho druhu, čo som kedy počula. Šváb. Nabetón. Bude to stopercentne šváb. Dobré, povedala som si. Tak som teda v Ugande. Vitaj, Soňa, je to tu. Veď som to aj mohla čakať. A vlastne – aj som to čakala. Len som nečakala, že ma to zasiahne až takto a až takto z toho budem v strese..

Rýchlo som vo svojej hlave zosnovala akčný plán. Do jednej ruky som si nachystala baterku, do druhej ruky biolit, čo som si zo Slovenska prezieravo doniesla. Zhasla som svetlo a čakala. Čochvíľa to tu bolo znova – ten zvuk, keď vám gigantický šváb lezie po veciach a myká pritom svojim dlhokánskymi tykadlami. Zasvietila som, cielene zamierila a rýchlo ho hlava-nehlava sprejovala biolitom. Celá dráma trvala niekoľko sekúnd. Podarilo sa. Obrovské švábisko spomalilo krok, padlo bezradne na zem. Dielo som dokončila a dobila ho papučou.

(To, že som potom v tej izbe kvôli všadeprítomnému biolitu nemohla dýchať, to je už iný príbeh.)

Dlhšie som vo svojom srdci mala túžbu vycestovať na misie. Neviem to tak celkom racionálne zdôvodniť – jednoducho to chcete, viete, že to bude dobré, ale nevíete presne popísať, prečo to chcete. V roku 2016 som už bola jednou nohou v Rwande, no napokon to nevyšlo. V roku 2017 som sa znova nádejala, ale okolnosti mi nepriali: ako pracujúcemu človeku sa mi dobrovoľníctvo v krajinách Afriky hľadalo vcelku ťažko. Funguje to totiž poväčšine tak, že dobrovoľníci musia vycestovať na minimálne tri mesiace – a to bolo v mojom prípade takmer nemysliteľné.

„Soni, pôjdeš. Len ver,“ povedala mi Mirka, moja kamarátka.

A ja som uverila. A išla som. Mirka mi pomohla a v stredoafrickej Ugande som napokon strávila šesť týždňov. Letenky, pas, víza, očkovania, repelenty, lieky, prípravné kurzy, nákupy možných i nemožných harabúrd, čo sa vám v takej subsaharskej Afrike zídu. 11. júla mi traja moji drahí priatelia vo Viedni na rozlúčku zamávali a ja som vykročila na palubu lietadla – tvárou v tvár veľkému ugandskému dobrodružstvu.

Človek by nikdy nebol povedal, že africká krajina môže byť taká pekná, rozmanitá. Už z výšky som ňou bola očarená. Lebo keď sa povie Afrika, zväčša si predstavíme púšť, vyhľadávané diet'a s veľkým bruškom a muchy oblietajúce dobytok vychudnutý na kosť. Aj keď nepopieram, že všetko toto na africkom kontinente, ktorý je trikrát väčší ako Európa a šesťstodvadsaťkrát väčší ako Slovensko, zaiste nájdeme, bola som po prilete nemálo prekvapená.

Uganda sa totiž v učebniciach geografie nazýva aj Perla Afriky. A celkom oprávnené. Je to prenádherná krajina plná zelene (áno, zelene), stromov, polí, ľudí pobežujúcich sem a tam (Uganda má viac ako štyridsať miliónov obyvateľov), ich domácich zvierat a úrodnej, výrazne červenej pôdy. Miestami som si aj pomyslela, že hádam takto nejako mohol vyzerat' Eben. Keď sa obdobia dažďov a sucha striedajú tak, ako podľa kolobehu prírody majú, Ugandania zbierajú úrodu aj trikrát ročne.

Život Ugand'anov vyzerá, myslím, podobne, ako to vyzeralo v dobe, o ktorej mi dedko s babkou s neskrývanou nostalgiou niekedy rozprávajú. Väčšina domácich pracuje na poliach – pestujú kukuricu, zemiaky, yam, kasawu, banány, papáju, avokáda, mangá. A kam sa len pozriete, tam zaiste uvidíte nejaké domáce zviera: najpravdepodobnejšie kravu, prasa alebo kozu. Zvyčajným denným chlebíkom je íst' ráno na pole a večer sa z neho vrátiť. Niektorí Ugand'ania majú aj svoje malé obchodíky s najrozličnejšími vecami, od plastových riadov z Číny, cez miestnymi krajčírmi ušité oblečenie, až po toaletný papier a ceruzky. A niektorí na svojich bicykloch alebo aj peši chodia križomkrajom po okolitých dedinkách a predávajú, čo vypestovali, alebo čo inde nakúpili. Iné je to však v mestách – tam som stretávala aj ľudí v oblekoch a s kufrikmi v rukách, ktorí sa tu i tam náhlili do svojich kancelárií do práce.

Celkom rýchlo som odpozorovala, že takmer celý život Ugand'ana sa odohráva vonku, na ulici. Vystavaný dom je preto pre neho celkom nepotrebná záležitosť. Jednak je v ňom ukrutne teplo (kto by už len v takých horúčavách vysedával v slnkom vyhriatom dome), a jednak aj tak sú všetci ľudia, všetka práca, všetci potenciálni zákazníci, všetko jedlo aj kuchyňa (často v podobe altánku s ohniskom) vonku. Domy

Ugand'anov sú preto malinké, majú zvyčajne dve izbičky. Niekedy sú len také blatné, inokedy zas murované – z tehál, ktoré si domáci zo svojej červenozeme vlastnoručne vypália. A vlastne aj keď sú tie domy murované a niekedy aj omietnuté, majú jednu jedinú funkciu: poskytnúť pre domácich a zvieratá prístrešok počas noci.

J napriek tomu, že ma hneď v prvú noc vrúcne privítal šváb s úctyhodnou veľkosťou 8 cm, predsa som za svoje ubytovanie bola veľmi, veľmi vďačná. Bývala som v murovanom domčeku s vlastnou kúpeľnou, teplou vodou a splachovacou toaletou. Časom som sa naučila, že pravidelne si mám svoj príbytok vystrieť biolitom, pred spaním si mám starostlivo skontrolovať, či sa ku mne nenast'ahovali komáre (lebo tie prenášajú maláriu), a že pod dvere mám na noc podkladať uterák, lebo nemám záujem spoznať ďalších švábov. Pri dodržiavaní všetkých týchto „best practices“, s krytkou na oči a štuplami v ušiach sa mi zaspávalo takmer ako doma.

Moje bývanie bolo súčasťou väčšieho komplexu, ktorý sa volal Providence Home (Domov prozreteľnosti). Je to centrum pre hendikepované deti – aj mentálne, aj fyzicky. Mali sme tam tiež deti, ktoré boli zdravé, no boli siroty alebo polosiroty, alebo sa ich vlastní rodičia jednoducho zriekli (v Ugande to nie je výnimočný jav). Celé toto centrum, v ktorom bývalo od dvadsať do sto detí (podľa toho, či boli práve na internátnych školách alebo mali prázdniny, a teda boli u nás doma), spravovali štyri rehoľné sestry: Angeline, Felistas, Elizabeth a Pontian – táto posledná bola mojej duši najbližšia. My dve sme spolu prežili kopec krásnych chvíľ, ktoré by som nevymenila za nič na svete: v rozhovoroch, v modlitbe, na prechádzkach, pri práci alebo sediac pri stole so šálkou čaju z práve odtrhutej citrónovej trávy.

Sestra Pontian je nesmierne múdra žena, ktorá mi za kratučkých šesť týždňov odovzdala neuveriteľný poklad. Keď píšem tieto riadky a spomínam si na ňu, cítim veľkú bázeň. Taká jednoduchá a pritom taká múdra! Taká vnútorne bohatá a pritom taká pokorná! Jej dôvera v Pána Ježiša a v pomoc Panny Márie často až presahovala moje chápanie.

V Ugande som každé ráno vstávala niečo po šiestej. Okolo nášho Domova prozreteľnosti sa rozprestiera široký komplex, ktorý patrí tiež týmto rehoľným sestrám – františkánkam. V celom komplexe ich je okolo štyridsať. Spravujú dve internátne školy, vlastnia poľnohospodárske budovy, vlastnoručne obrábajú polia i okrášľujú hrobku Mamy Keviny – sestry, ktorá založila ich rehoľu, a ktorú sa usilujú uviesť do procesu blahorečenia. Neďaleko je i kláštorň kostol, kam sme každé ráno chodievali na svätú omšu. Túto časť dňa som si obzvlášť obľúbila: pozorujúc východ červeného slnka, deti kráčajúce do školy, dospelých zas na polia i do práce, som za zvuku utíchajúcich cikád a bubnov i tamburín, ktoré sa už ozývali z kostola, prichádzala do Božieho chrámu, kde som sa cítila celkom ako doma – lebo katolícka svätá omša vyzerá v každom kúte sveta takmer rovnako. Tak ako v Krásnej Lúke, Bratislave, Fínsku alebo Amerike, tak vyzerá aj v Ugande v našom mestečku Nkokonjeru. A tak som každé ráno mohla z veľkej Božej milosti prežívať najlepšie, ako to človek na Zemi môže robiť. Veru, čo iné som si vďalekej cudzej krajine mohla priať.

Po svätej omši sme sa so sestrami pobrali naspäť do Domova a zišli sme sa okolo stola pri raňajkách. Na naše slovenské pomery tie raňajky neboli bohaté, no beztak som sa z nich tešila. Niekedy sme mali vajíčka, inokedy fazule s chlebom, potom zas avokádo (ktoré, mimochodom, rastie na každom kroku a na každom strome; jeden

kus stojí v prepočte sedem centov). Jedávali sme skromne, ale vždy veselo a vďačne.

Po spoločných raňajkách som si vybrala niektorú z činností, ktorú bolo práve potrebné robiť. Niekedy som pomáhala sestrám v záhradke alebo so žehlením, alebo v kuchyni. Jednou z častých prác bolo čistenie ryže – museli sme preberať zrnko po zrnku, lebo ryža, ktorú sme kupovali, bola ešte zmiešaná s kamienkami, chybnými zrnkami a kadečím ďalším. Inokedy som zas trávil celé dni s našimi deťmi. Keďže u nás bývali deti s telesným hendikepom, bolo toto trávenie času celkom špecifické: niekedy sme dve hodiny písali do zošitov písmenká abecedy. Inokedy sme si kreslili. A inokedy sme na dvore hrali futbal.

Vďaka týmto deťom som pochopila jednu kľúčovú vec: pre nich bolo najdôležitejšie to, že som bola tam, s nimi. Vôbec im nešlo o to, čo s nimi budem robiť, nebodaj čo im prinesiem. Mnohé z tých detí ani nevedeli hovoriť či chodiť; boli na vozíkoch alebo sa pre svoj hendikep správali neobvyklo. No zo všetkého najväčšiu radosť im spôsobilo to, keď som ich chytila za ruku a išli sme sa prechádzať. Mlčky, usmievajúc sa, pol hodinu, hodinu, dookola dokola, krížom-krážom cez náš Domov prozreteľnosti. Popritom sme hocikomu zamávali, pozdravili sa, išli sa pozrieť na skleník s paradajkami alebo sa pohojdali na hojdačke, alebo sa zastavili pri kaplnke. Hlavne, že sme to všetko robili spolu, bok po boku. Úplne som v týchto chvíľach precitla v tom, čo som ja, Slovenka, Európanka, takmer už zabudla: *len tak byť*. Byť s človekom. Nerobiť nič iné, len byť s ním. Jeden môj priateľ s obľubou hovorí, že čas, to je to, čo sa nám už nikdy nevráti. A veru: *naplno dať druhému náš čas* – to je prevzácny dar, ktorého hodnotu mi naše ugandské deti pomohli uvedomiť si.

Práve s týmito deťmi sa spájala i najväčšia výzva, čo si na mňa v Ugande počkala. Nie, nebol to ani ten šváb, ani komáre, ani cudzia reč, ani choroby, ani vzdialenosť od domova. Popravde som sa počas celých šiestich týždňov v Afrike ani raz necítila osamelo – sestry boli ku mne neuveriteľne láskavé, jedla bolo dostatok, pitnú vodu sme tiež mali (chodievali sme si po ňu s malými kanistrami do neďalekých cisterien). Aj ubytovanie bolo pohodlné a počasie celkom príjemné, dvadsať až tridsať stupňov, sem-tam slnečno, sem-tam mraky, sem-tam dážď.

Zo všetkého toho, čo som počas šiestich týždňov dobrovoľníctva mohla zažívať, pre mňa najväčšou výzvou bolo

chytiť, objasniť, pohľadiť naše deti. Nie preto, že boli hendikepované. To vôbec. Moje vnútorné zdráhanie spočívalo celkom inde. Lebo naše deti – ony nevoňali. Ony nemali novučké veci. Ony nemali čisté ruky. Ony nedodržiavali neviemakú hygienu. A tak mi bolo nesmierne ťažké, keď som sa iba v prvý deň objavila na dvore a už mi húfom bežali naproti – vyobjímať ma. S ohromnou radosťou ma ťahali za ruky, vykrikovali po mne, dotýkali sa ma. Všetko ako prejav veľkého nadšenia a lásky. No pre moju osprchovanú európsku dušu, zamaskovanú deodorantom a voňavkou, to bola riadna skúška pokory.

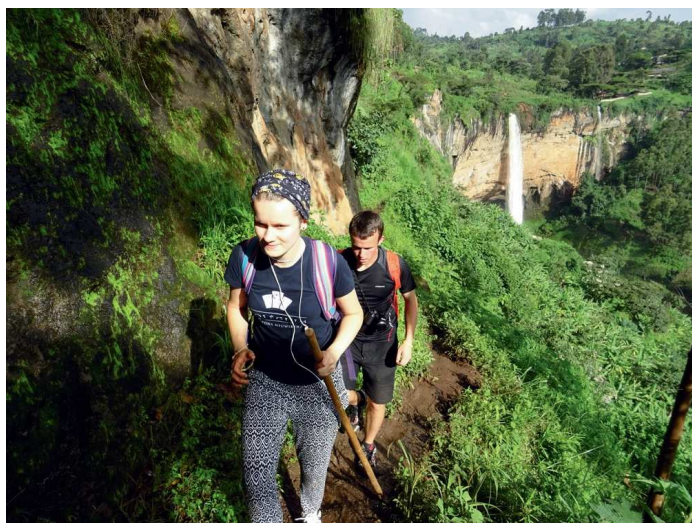
(Pokračovanie článku v nasledujúcom čísle.)

Nádvorie nášho Domova prozreteľnosti

Deti často domov nosievali pitnú vodu z prameňa či cisterny. A už aj v tomto veku si celkom kvalitne vedia oprasť oblečenie.

Bola som aj na výlete so Slovákmi, ktorí boli v meste asi dve hodiny odo mňa. Nikdy v živote by som nebola povedala, že v Ugande uvidím také hory, lesy, vodopády. Pošťastilo sa mi a po ruke mi liezol i chameleón, ktorého sme na strome zastihli.

TAJOMSTVÁ KRÁSNEJ LÚKY

(autor: Zuzana Malinovská, rod. Mišenková)

Mnohí z vás, Krásnolúčanov, si už zaiste položilo otázku: „Odkiaľ sme prišli?“ Kto boli tí ľudia, ktorí k nám hovoria cez významné dokumenty obce, aká je prvá písomná zmienka alebo kronika. Kto boli tí ľudia, ktorí sa na nás smejú z rodinných fotografií. Tí, ktorí si písali zamilované listy, ktoré si ich potomkovia potajomky čítajú. Ľudia, na ktorých pamätáte, alebo na ktorých už len radi spomínate.

Avšak už ste sa zamysleli nad tým, či si naša rodná hruda pamätá na ľudí praveku? Na prvých ľuďoch, ktorí si možno ešte aj Adama a Evu pamätali? Áno, aj u nás boli, žili tu ako my, niektorí možno len prechádzali cez naše územie. Dokumentuje to poľský pazúrik, druh kamennej suroviny, ktorý sa našiel v roku 2012 na lokalite vám dobre známej „Osem pruti“.

Takéto otázky som si položila aj ja. Od roku 2010 som sa zamerala na vyhľadávanie, systematický terénny prieskum a zber archeologického materiálu, ktorý súvisí s Krásnou Lúkou. Neskôr sa k tomu pridružila aj letecká prospekcia. Najlepšie preskúmanou časťou v extraviláne obce sú spomínané „Osem pruti“, ktoré po orbe vydali množstvo materiálu. Artefakty zo suroviny, ktorá sa volá rádiolarit som následne posunula na preskúmanie najlepšiemu paleontológovi v strednej Európe, ktorý pracuje v Moravskom zemskom múzeu v Brne, doc. Martinovi Olivovi. Ten zhodnotil, že ide o nálezy zo stredného paleolitu. Doby, ktorá je v odbornej literatúre ohraničená rokmi 250 000 až 40 000 pred Kristom. Bola to doba charakteristická výskytom človeka neandertálskeho a striedaním dôb ľadových.

Ľudia tej doby radi vyhľadávali jaskyne a utiekali sa k vysokým horám. Určite ste si všimli, že takéto atribúty má aj Krásna Lúka. Tajomná Čierna hora určite lákala aj našich predkov a podľa mnohých speleológov sa v našom kraji skrýva množstvo ešte neobjavených jaskýň. Z vyše päťdesiatich artefaktov z kamenného a keramického materiálu zozbieraných na polohách „Osem pruti, Zahrady, Hono, Za mohyly, Pri mlyne a z Čiernej hory“, spomeniem najvýznamnejšie. Medzi prvými som našla na polohe „Osem pruti“ nástroje, ktoré mohli slúžiť ako driapadlá alebo škrabadlá z rádiolaritu – usadenej horniny, ktorá bola pre svoju tvrdosť často využívaná na opracovanie organického materiálu, či už kože alebo dreva. V blízkosti sa našiel taktiež kus kameňa, ktorý po konzultácií s archeológmi bol označený ako praveký hoblík. Veľmi cennými sú aj nálezy poľského pazúrika, ktoré dokladujú, že aj keď v praveku územie Slovenska a Poľska nebolo ohraničené, a teda bolo komplexné, už v tej dobe existoval medzi dnešnými krajinami import.

Keramika, ako najčastejší produkt pravekých ľudí, je v mnohom zastúpená na každom poli v Krásnej Lúke. Najzaujímavejšia je z polôh „Zahrady, Pri mlyne a Osem pruti“. Na Záhradách som našla mnoho zadymovanej keramiky, ktorá dostala názov po povrchovej úprave zadymením. Robilo sa to preto, aby sa znížila priepustnosť vody, keďže dym vyplnil drobné póry, ktoré ostali na keramike po vypálení a ľudia tak mohli chodiť dlhšie s krčahom po vodu. Jej história siaha do obdobia keltskej keramiky.

Ďalšou zaujímavosťou, ktorú vydali „Osem pruti“ bola keramická výzdoba s kvetinovým vzorom, ktorá mohla byť súčasťou komorovej kachlice alebo šálky. Tento kus je zaujímavý najmä kvôli materiálu, z ktorého je vyrobený - bielej hlinky, ktorá bola nielenže v tom období (18. – 19. stor.) veľmi drahá, ale aj ťažko dostupná pre vzdialenosť od miesta, na ktorej sa ťažila.

Každý kameň, úlomok, črep má určitú vypovedajúcu schopnosť. Napríklad jeden z nich – úlomok fajky tureckého typu dokladuje, že aj v našej dedine sa fajčilo.

Letecký pohľad na lokalitu „Osem pruti“, obec Krásna Lúka v pozadí s Čiernou horou

Približne od 16. storočia sa hlinené fajky začali vyrábať a ich používanie sa udomácnilo v 17. storočí, k čomu prispela aj turecká okupácia časti nášho územia. Ešte zaujímavejším by sa mohla v budúcnosti stať časť komorovej kachlice (16 - 17. stor.), ktorá sa našla taktiež na polohe „Osem prutov“. Či sa tam, alebo inde v obci nachádzala kúria, kaštieľ alebo väčšia hospodárska budova, potvrdí až ďalší výskum.

Ako vidíte, Krásna Lúka má čo ponúknuť aj na stránkach najstarších dejín obce. Je však potrebný hlbší archeologický prieskum a výskum, aby sa odkryli všetky tajomstvá a záhady, ktoré nám naša obec ešte neprezradila.

Praveké nálezy z rádiolaritu (škrabadlá, driapadlá) a hoblík

Keramické nálezy zľava hore výzdoba z kachlice alebo šálky, kus kachlice s okrajom, prevrtnané ucho nádoby, úlomok fajky tureckého typu, zadymovaná keramika

Artefakty z polohy „Osem pruti“ (pol'ský pazúrik, vľavo) a nález z Čiernej hory (vpravo)

MALÍ FUTBALISTI KRÁSNEJ LÚKY BEZ PREHRY

(redakcia)

Futbaloví mladší žiaci Krásnej Lúky reprezentujúci našu obec v kategórii U13, ukončili veľmi úspešne jesennú časť tejto sezóny. Na štyroch turnajoch, na ktorých postupne absolvovali spolu 12 zápasov, zaznamenali 10 výhier a dve remízy. S 32 bodmi sa suverénnym spôsobom umiestnili na prvom mieste v tabuľke a potvrdili, že systematická práca s mládežou je správnou cestou k tomu, aby šport v obci prosperoval.

Trénujú dvakrát do týždňa a ich úspechy zodpovedajú vynaloženému úsiliu trénerov a hráčov. Počas zimnej prestávky plánujú pokračovať v tréningovom procese s využitím telocvične a chcú zorganizovať aj futbalový turnaj.

Cieľom je neprestať a naďalej prispievať k telesnému, ale aj duševnému rozvoju detí a pripraviť ich na jarňú časť sezóny. Potešujúcim je fakt, že k družstvu sa pripojilo aj jedno dievča, čo je dôkazom toho, že futbal nie je čisto mužským športom.

Ďakujeme týmto trénerom, aktívnym rodičom a všetkým podporovateľom a priaznivcom, ktorí vnímajú šport ako efektívny spôsob trávenia voľného času našich detí a prostriedok k ich hodnotovej výchove.

Tabuľka mladších žiakov U13, skupina D

Poradie	Klub	Zápasy	Výhry	Remízy	Prehry	Skóre	Body
1.	Krásna Lúka	12	10	2	0	41:14	32
2.	Pečovská Nová Ves	12	8	1	3	42:19	25
3.	Kamenica	12	4	1	7	30:38	13
4.	Uzovský Šalgov	12	0	0	12	17:59	0

PÚŤ VČELÁROV 2018

(autor: Ján Štieber)

Ako každý rok aj tentoraz sme sa tešili, že pôjdeme do prírody. Ale nielen tak na prechádzku. Na púť. Naši predkovia putovali najčastejšie do Levoče a to za každého počasia. Kresťania od nepamäti putujú na posvätné miesta. Takýmto miestom je pre nás Krásnolúčanov krížová cesta a kaplnka sv. Vendelína. Púť každoročne organizujú včelári na sviatok Sedembolestnej. Veď je za čo ďakovať i prosiť Sedembolestnú Pannu Máriu. Okrem pobožnosti krížovej cesty bola v pláne aj sv. omša pri kaplnke. Všetko bolo prichystané. Aj stan, ak by náhodou spáchlo alebo príliš pálilo slnko. Priatelia včelári v priebehu týždňa vykosili celý svah krížovej cesty, vyčistili okolie jednotlivých staníc, vyumývali kaplnku. Za tento počin patrí srdečná vďaka rodine Smetanových, Jožkovi Novysedlákovi za kosenie, ale aj za dopravu traktorom, predsedovi Petrovi Štieberovi. Myslíme v modlitbách aj na tých, ktorí sa poctivo a vytrvalo celoročne starajú o jednotlivé zastavenia krížovej cesty.

Keďže dážď prišiel neočakávane už predpoludním, naše plány nám celkom nevyšli, pobožnosť aj sv. omša boli v Kostole sv. Martina. Pán farár v homílii spomenul význam včelárenia a tiež svoje skúsenosti so včelárením svojho dedka. Predseda zväzu včelárov poďakoval miestnemu poľnohospodárovi za citlivý prístup k obrábaniu pôdy a obmedzenému používaniu chemikálií, ktoré pôsobili v uplynulých rokoch negatívne na rozvoj včelstiev.

Máme výhodu, že je ako tak v prevádzke jedna trieda starej školy, kde sme sa potom zišli a to nielen včelári, ale aj ostatní občania, ktorí sa chceli niečo dozvedieť o včelách a o ich význame pre prírodu a človeka.

Priateľ Daniel Kaščák prítomným porozprával o včelách a tiež o ich produktoch, najmä o jednotlivých druhoch medu. Malým kvízom vyskúšal malých i veľkých a obdaril ich medom v „medvedíku“. Včelári boli štedrí, včelárky napiekli medovníky a medové koláče. Bola aj ochutnávka medu a medoviny a bolo aj veselo. Všetkého bolo a veru bolo dosť aj ponúkovačov. Na harmonike zahral tradičnú Včielku priateľ Marcel Novysedlák, speváci sa s radosťou pridali. Na záver zavítal do starej školy aj harmonikár Peťo Novysedlák s kamarátom huslistom, a tak sme s dobrou náladou ukončili Deň peľu, kvetu a medu v Krásnej Lúke.

OKTÓBER - MESIAC ÚCTY K STARŠÍM

(redakcia)

Stalo sa už veľmi milým zvykom, že si v Krásnej Lúke každoročne pripomíname mesiac úcty k starším. Aj v tomto roku sa v tretiu októbrovú nedeľu stretli naši seniori v kultúrnom dome, kde im naša obec a ZŠ s MŠ pripravili bohaté kultúrne podujatie. Pozvaní boli všetci starí rodičia i obyvatelia obce nad 60 rokov, pre ktorých bolo pripravené pohostenie a darčkový predmet. Deti z materskej i základnej školy vystúpili s veľmi zaujímavým hudobno-dramatickým a tanečným programom, ktorý bol nepochybne príjemným spiestrením sychravého nedeľného popoludnia. Program obohatil svojim už tradičným speváckym vystúpením chlapský zbor z Krásnej Lúky gazdovskými piesňami našich predkov. Premiéru mal ženský spevácky zbor so sólistkou Monikou Kandráčovou a ich vystúpenie s ľudovými a mariánskymi piesňami si zaslúži uznanie a pochvalu.

V mene redakcie Šenvižských novín vyjadrujeme úprimnú vďaku predovšetkým riaditeľke ZŠ s MŠ Helenke Kormošovej i celému pedagogickému zboru za prípravu kvalitného kultúrneho programu, všetkým účinkujúcim za vystúpenie a starostovi Štefanovi Bujňákovi a pracovníkom obce za prípravu pohostenia, darčkov i za organizovanie tohto podujatia, z ktorého Vám prinášame krátku fotoreportáž.

NÁSTENNÁ MAĽBA V KAPLNKE PANNY MÁRIE SNEŽNEJ V POLOME

(redakcia)

Sviatok Panny Márie Snežnej si každoročne v obci Poloma pripomínajú veriaci slávením sv. omše v blízkosti kaplnky postavenej uprostred obce. Ku kaplnke sa viaže udalosť z roku 1892, keď postihla Polomu uprostred leta veľká ľadová smršť. Ľadové krúpy pokrývali polia niekoľko dní a zničili tak všetku úrodu v polomskom chotári. Obyvatelia dediny tak na pripomienku tejto pohromy postavili na mieste rozpadávajúcej sa kaplnky novú a zasvätili ju Panne Márii Snežnej, ktorej sviatok si pripomíname 5. augusta.

V roku 2018 bolo súčasťou slávania sviatku aj posvätenie nástennej maľby, ktorú v kaplnke vytvorila Krásnolúčanka Monika Kušnírová. Maľba je rozdelená na dva samostatné celky. Ako prezradila autorka: „Na prvom je biblický výjav, na ktorom je zobrazený rímsky patricij Ján so svojou manželkou, ktorí dlho spolu nemohli mať deti. Svoj obrovský majetok chceli darovať Panne Márii. Každý deň sa modlili, aby im ukázala, aké dielo majú vytvoriť. Jednej noci sa im a súčasne biskupovi Libériovi prisnil sen, že majú postaviť kostol. Na druhý deň ráno uprostred leta videli zasnežený vrch Eskvilin, na ktorom dali postaviť chrám. Na tom mieste v Ríme dodnes stojí bazilika Maria Santa Maggiore.“

Na druhom výjave je znázornená spomínaná udalosť z roku 1892, ktorá inšpirovala obyvateľov Polomy k obnove kaplnky a jej zasväteniu práve Panne Márii Snežnej. Uprostred je kríž, ktorý oba výjavy rozdeľuje, no zároveň spája. Bordúra (ozdobný rám) maľby je tvorená päťdesiatimi ružami a symbolizuje ruženec. Okrem toho obsahuje dielo ďalšiu kresťanskú i duchovnú symboliku. V pravej časti je znázornená postava muža stojaceho pri studni, čo je stvárnením polomského obecného erbu.

INFORMÁCIE PRE OBČANOV

(redakcia)

* Pozemky pod krížom

Pozemky v lokalite „Pod krížom“ sú zapísané na liste vlastníctva č. 844. Vlastníkom 14 stavebných pozemkov je obec Krásna Lúka. Dva stavebné pozemky sú v súkromnom vlastníctve osôb, ktoré boli investormi pri realizácii drobných pozemkových úprav a vynaložili tak vlastné prostriedky na to, aby došlo k vysporiadaniu týchto parciel. Prispeli tak aspoň čiastočne k tomu, aby sa riešil jeden z najvážnejších problémom našej obce v súčasnosti, ktorým je nedostatok vhodných pozemkov pre výstavbu rodinných domov.

Momentálne v spomínanej lokalite prebieha geologický prieskum, z ktorého vziđu odporúčania pre budúcich stavebníkov, aby sa zabránilo prípadným budúcim škodám kvôli možnému zosuvu pôdy. Nebyť tejto komplikácie, pozemky by boli pripravené na výstavbu. Predstavitelia obce si však nemôžu vziať na zodpovednosť hazard s majetkom a životmi občanov.

Všetci vieme, že situácia ohľadom výstavby u nás v obci je kritická. Obec nevlastní pozemky, na ktorých by sa dalo ihneď stavať. Možno by bolo namieste zamyslieť sa, či v obci nie sú iné pozemky vhodné na výstavbu, ktoré sú vlastníckmi nevyužívané. Stará pravda vraví, že kto chce, hľadá spôsoby, kto nechce, hľadá dôvody. Prosím, hľadájme spolu spôsob, ako vytvoriť podmienky pre výstavbu nových rodinných domov v obci. Je to totiž jeden z predpokladov na to, aby sme zachránili budúcnosť našej obce.

* Kanalizácia a ČOV

Čistiareň odpadových vôd (ČOV), ktorá v obci fungovala - nefungovala, musela byť odstavená z dôvodu hroziacej ekologickej katastrofy a z dôvodu nesúhlasu suseda s jej prevádzkou. Navyše, vyberané poplatky za stočné nedokázali pokryť jej plnohodnotnú efektívnu ekologickú prevádzku.

Preto obecné zastupiteľstvo v tomto funkčnom období rozhodlo o dobudovaní kanalizačného zberača, napojení kanalizácie na ČOV v Toryse a následnom odpredaji kanalizácie Východoslovenskej vodárenskej spoločnosti.

Z hľadiska ekologického nebola iná možnosť ako odvádzať splaškovú vodu do inej čistiarene odpadových vôd. Zároveň pred obcou ešte stojí veľká výzva - likvidácia doterajšej ČOV, ktorá zároveň umožní využiť tento pozemok na iný verejný účel.

Napriek zvýšeným nákladom na likvidáciu odpadových vôd, ktoré sa týkajú každého z nás, musíme mať na zreteli povinnosť chrániť prírodu a životné prostredie okolo nás pre budúce generácie. Rada, ktorú si snád' vezmeme všetci za svoju, je šetriť s vodou. Pomôžeme tak svojim peňaženkám aj našej prírode.

Redakčná rada: Ing. Marcela Bujňáková, JUDr. Mgr. Jozef Kušnir, Mgr. Ľubica Matijová

Ďakujeme všetkým, ktorí svojou troškou prispeli k vydaniu tohto čísla občasnika.

Vaše príspevky a tipy radi privítame na e-mailovej adrese: marcela.bujnakova@gmail.com.